

Filmverbod straatreporter sneuvelt bij de rechter

Demonstratie tegen de oorlog in Gaza op het Broerplein.

Bram Hulzebos

Een 43-jarige Groninger die al jaren demonstraties filmt in Groningen, mocht van burgemeester Roelien Kamminga drie maanden lang niet in de binnenstad aanwezig zijn tijdens demonstraties die Gaza (mede) als onderwerp hebben. De rechter zet voorlopig een streep door dat verbod.

‘Ik snap dat mensen een einde willen aan het geweld in Israël en Gaza. Dat wil ik ook’

Volgens de burgemeester van Groningen leidt zijn aanwezigheid tot spanningen en verstoringen van de openbare orde. Demonstranten worden herkenbaar gefilmd, online besproken en in verband gebracht met antisemitisme of extremisme.

Kamminga stelt dat die werkwijze leidt tot gevoelens van onveiligheid en spanningen tijdens demonstraties. De filmer stelt dat hij gebruikmaakt van zijn recht om demonstraties vast te leggen.

De rechter boog zich deze week over het gebiedsverbod en zet voorlopig een streep door het verbod van de burgemeester.

Wat is er aan de hand?

Een man op leeftijd kijkt verbijsterd naar een dozijn demonstranten die voor dood op de keitjes van de Grote Markt in Groningen ligt. „Wat is dit”, stamelt de man. Even later staan de demonstranten op. Einde klimaatprotest.

Het is een van de vele filmpjes op het X-account van Eppo Tjuchem dat wordt gerund door de 43-jarige Groninger. In Groningen, Ter Apel, Hoogezand, Assen en (sinds hij in Groningen een gebiedsverbod heeft, ook in Utrecht en andere plekken in het land) registreert Eppo Tjuchem demonstraties.

Voornamelijk tegen Israël en voor de Palestijnse zaak, maar ook links en rechts een klimaatprotest of een vrouwenmars. „Je ziet daar vaak dezelfde gezichten”, aldus Eppo.

Telefoon afgepakt

Eppo wil niet met zijn volledige gegevens in de krant. Hij voelt zich niet veilig. Zijn telefoon werd in 2023 met geweld afgepakt en vernield door pro-Palestinademonstranten. Zijn huis werd al eens bekogeld.

Eppo verbaast zich over de volgens hem antisemitische teksten die hij nu al jaren hoort en ziet tijdens de demonstraties in Groningen. „Ik doe in de Groninger Archieven onderzoek naar mijn familie. Er is een compleet andere familie met dezelfde achternaam die vrijwel geheel is vermoord door de nazi's. Alleen omdat ze Joods waren. Dat greep me wel aan. En als je dan tijdens de Feminist March in Groningen hoort dat er luidkeels 'intifada' wordt geroepen pal voor de synagoge, dan doet dat wel wat met me.”

Eppo besloot de demonstraties te filmen. „Gewoon om te laten zien wat er gebeurt.”

Wat hij hoort en ziet? „Antisemitische teksten als 'from the river to the sea' en 'Hup Hamas'. Een van de organisatoren loopt met een foto van het brein achter de aanslag van 7 oktober rond.

„Ik hou het, ook in de begeleidende teksten, zo droog mogelijk. Ik schrijf niet dat er een pro-Hamas demonstratie is, als ze het zelf een pro-Palestina demonstratie noemen. Maar als Hamas wordt verheerlijkt, dan laat ik dat wel zien.”

Gedoxt en bedreigd

Niet alle demonstranten zijn blij met de aanwezigheid van Eppo. Sommigen vinden dat ze worden gedoxt, voelen zich bedreigd en doen aangifte. Vorige week donderdag werd Eppo Tjuchem in Utrecht aangehouden na aangifte van Utrechtse demonstranten. Soms houdt iemand een hand of een bord voor Eppo's telefoon. Een enkeling probeert Eppo aan de neus te hangen dat filmen verboden is of dat het portretrecht wordt geschonden. Ook wordt hij geregeld getrakteerd op een koor: 'Say it loud, say it clear, we don't want no zionists here'.

„Ik ben geen zionist, ik snap dat mensen een einde willen aan het geweld in Israël en Gaza. Dat wil ik ook. Maar die Jodenhaat hier stuit me tegen de borst.”

Het filmen wekte soms meer dan lichte irritatie op. In december 2023 keerde een groep van zeventig demonstranten zich tegen hem, blijkt uit een politierapport. „Ik moest rennend van de Grote Markt vluchten.”

Tijdens een gesprek begin 2024, gaf de politie aan dat Eppo geen provocerende intenties heeft, maar dat zijn aanwezigheid wel zo wordt ervaren 'en tot spanningen leidt'.

'Hij houdt zich op de achtergrond'

De politie stelt ook vast dat Eppo zich sindsdien meer op de achtergrond hield, maar ook dat zijn aanwezigheid demonstranten blijft irriteren.

Het weerhoudt Eppo er niet van om week in week uit filmpjes te maken en te publiceren, ondanks de felle reacties van demonstranten. Het komt vervolgens twee jaar amper nog tot confrontaties. „Democratie is niet voor bange mensen, zei Frits Bolkestein. Dat geldt voor mij als straatreporter, maar dat geldt ook voor de demonstranten. Ik heb het recht om te filmen.”

Duw- en trekwerk

Op 18 april dit jaar ging het toch mis. Tijdens een pro-Palestinademonstratie komt het

op het Broerplein tot 'duw- en trekwerk' aldus het rapport van de politie.

Over wat daar precies gebeurde, lopen de lezingen uiteen. In een rapportage aan de burgemeester schrijft de politie dat Eppo vooraf had afgesproken afstand te houden van de demonstranten en dat hij zich daar ook aan hield.

Een gemeentelijke toezichthouder (boa) schetst echter een ander beeld en meldt dat Eppo demonstranten van zeer dichtbij filmde, soms op minder dan een halve meter afstand.

Op beelden die Eppo in één ononderbroken opname maakte, is te zien dat hij zich van de groep verwijdt. Ook is te zien dat meerdere demonstranten achter hem aan lopen. Eppo meent een steekwapen te hebben gezien en neemt de benen.

Niettemin adviseert de politie naar aanleiding van dit incident om een 'bestuursmaatregel' op te leggen. De burgemeester geeft gehoor aan dit advies en legt Eppo een gebiedsverbod op voor het Stationsgebied en de binnenstad, op de donderdagavonden dat er demonstraties zijn in de binnenstad.

Orde verstoord

Ze vindt verder dat Eppo de openbare orde 'herhaaldelijk' heeft verstoord. Eppo bestrijdt dat en stelt dat hij juist geregeld het doelwit is van agressie van demonstranten.

Eppo vindt de maatregel van de burgemeester veel te ver gaan en dat hij het recht heeft om te filmen. „Het is een grondrechtenbeperkende maatregel. Op basis van verklaringen van gemeentelijk handhavers en politie die elkaar tegenspreken.”

Van de rechter mag hij blijven filmen totdat het stadsbestuur een besluit heeft genomen over een bezwaar dat Eppo Tjuchem al eerder maakte in een bezwaarprocedure.

De naam van de 43-jarige Stadjer is bij de redactie bekend. Dit verhaal is mede gebaseerd op rapportages van politie, toezichthouders, de brief van de burgemeester,

aangiften en beelden van webcams op straat, in het bezit van deze krant.